

NOTAT

Til: Norsk Industri
For Gunnar Grini

Fra: Advokatfirmaet BAHR AS
Managing Associate Ylva Kolsrud Lønvik
Saksansvarlig advokat: Arne Torsten Andersen

Dato: Oslo, 25. september 2024

Adgangen til felles forhandling med returselskapene som følge av innføring av utvidet produsentansvar

1. Oppsummering og konklusjon

I forbindelse med introduksjonen av nye forskriftskrav for utvidet produsentansvar for emballasje (og andre produktgrupper) har vi blitt bedt av Norsk Industri om å vurdere hvorvidt det under konkurranseloven er adgang for avfallsselskap til å samarbeide i forhandlinger om økonomisk kompensasjon fra produsentansvarsselskapene. Vurderingen er basert på informasjon mottatt av Norsk Industri i møter 14. og 21. juni og 22. august 2024, samt oversendt materiale i den forbindelse.

Slik nærmere redegjort for nedenfor er det etter vårt syn problematisk under konkurranseloven å samarbeide om en felles forhandling mot produsentansvarsselskap, for å fastsette hvilke kostnader som skal dekkes som følge av det utvidede produsentansvaret. For det første kan samarbeidet som sådan være å anse som et samarbeid om prisfastsettelse, som er strengt forbudt. Videre vil uansett samarbeidet nødvendigvis måtte innebære en vesentlig grad av utveksling av konkurransesensitiv informasjon som også, både isolert sett og i kombinasjon med samarbeid om prisfastsettelse, vil være i strid med konkurranselovens forbud mot konkurransebegrensende samarbeid.

Konkurranselovens begrensninger vil gjelde tilsvarende for samarbeid mellom kommunale avfallsselskap, der disse (eller deler av det konsern de tilhører) er aktuelle eller potensielle konkurrenter i avfallsmarkedet. Likeledes vil det være konkurranserettslig problematisk for produsentansvarsselskapene å forhandle med avfallsselskap, og derigjennom få innsikt i sistnevntes kostnader, dersom produsentansvarsselskapene selv har konkurranseflater mot avfallsselskapene.

Våre bemerkninger om dette er av generell art, og uten at vi kjenner til om det er konkrete forhold, verken hos de kommunale selskapene eller produsentansvarsselskapene, som tilsier at det har skjedd eller vil skje brudd på konkurransereglene.

Ref.:#34209366/1

2. Bakgrunn

EU-kommisjonens forslag til ny forordning om emballasje og emballasjeavfall («**Forordningen**»)¹ ble godkjent av EU Parlamentet i april 2024 og er forventet vedtatt av Rådet i løpet av høsten 2024. Forordningen erstatter dagens emballasjedirektiv (94/62/EF) og endrer forordning (EU) 2019/1020 samt direktiv (EU) 2019/904. Endringene er en del av European Green Deal hvor målet er nullutslipp av klimagasser innen 2050. De foreslåtte endringene innebærer bl.a. strengere krav til produsentene² for å sikre at de tar ansvar i hele verdikjeden. Endringene vil tre i kraft på EU-nivå 20 dager etter publisering og vil gi harmoniserte regler på avfall i EU/EØS. I Norge er forordningen forventet implementert i avfallsforskriften ila. 2025 etter en høringsrunde med frist 2. oktober 2024.

Med gjennomføringen av forordningen vil det stilles krav om at produsentene skal dekke nødvendige utgifter ved avfallshåndteringen, dvs. for separat innsamling med påfølgende transport og behandling av avfall fra emballasje. Evt. inntekter fra salg av emballasjeavfall til materialgjenvinning trekkes ifra.

Kravet til kostnadsdekning gjelder både for husholdningsavfall og næringsavfall. Produsenten skal ikke dekke kostnader for emballasjeavfall som følger restavfallet til forbrenning, separat innsamling av avfall fra grensehandel til privatbruk, eller emballasje fra produsenter/importører som ikke betaler vederlag til produsentansvarsselskapene. Produsentene vil heller ikke ha plikt til å samle inn alt emballasjeavfall som sorteres ut, kun den produktmengden som de bringer i omsetning.

Som nevnt gjelder kravene til kostnadsdekning både for emballasje i husholdningsavfall og næringsavfall. Kommunene har ansvar for innsamling og behandling av avfall fra husholdningene. Normalt er dette ansvaret delegert videre til kommunale avfallsselskap. Håndtering av næringsavfall, som er avfallsprodusentens ansvar, vil normalt håndteres av konkurrerende avfallsselskap.

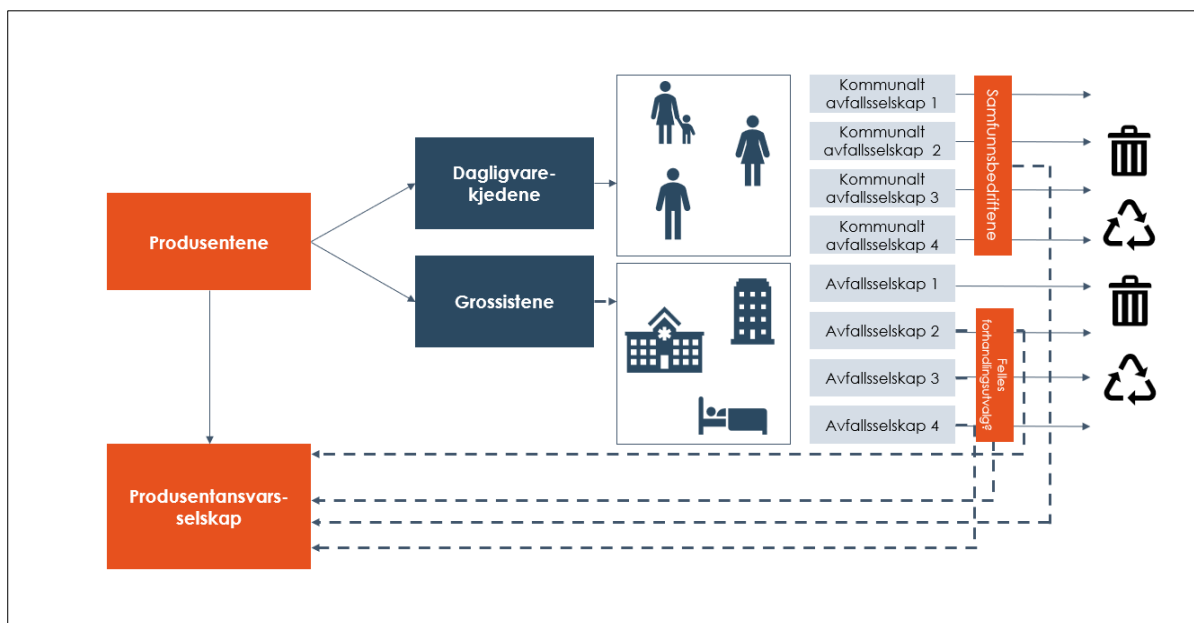
Husholdningene betaler et avfallsgebyr for håndteringen av husholdningsavfallet til kommunene etter selvkostprinsippet. Håndteringen av næringsavfallet er en tjeneste som avfallsprodusentene kjøper i et marked, der avfallsselskapene konkurrerer om kundene. Kravet om produsentenes kostnadsdekning som omtales i dette notatet gjelder for emballasjeavfall, men man kan se for seg at tilsvarende EU-regler vil innføres i flere ordninger for utvidet produsentansvar på sikt. Kostnaden for håndtering av restavfall vil også fremover dekkes av hhv. næringslivet og kommunen ved husholdningenes bidrag.

Kjeden for avfallet er oppsummert i figur 1 nedenfor.

---

¹ Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on packaging and packaging waste, amending Regulation (EU) 2019/1020 and Directive (EU) 2019/904, and repealing Directive 94/62/EC.

² Produsentene er i forslaget ment å omfatte «*enhver fabrikant, importør eller distributør, som, uanset hvilken salgsmetode der anvendes [...] for første gang gjør emballagen tilgjengelig på en medlemsstats område i erhvervsmessig øjemed under sit eget navn eller varemærke*» (forslag til forskrift artikkel 3 nr. 10). «*Fabrikant*», «*importør*» og «*distributør*» er videre definert i utkastets artikkel 3 nr. 9, 12 og 13, mens «*gjøre tilgjengelig på markedet*» viser etter artikkel 3 nr. 6 til enhver levering av emballasje med henblikk på distribusjon, forbruk eller anvendelse på EU-markedet som ledd i ervervsvirksomhet mot eller uten vederlag.

Figur 1: Forenklet oversikt over aktørene innen avfallshåndtering

I Norge er produsenter som tilfører markedet minst 1000 kg av en emballasjetype per år pliktig til å finansiere innsamling, sortering, materialgjenvinning og annen behandling gjennom medlemskap i produsentansvarsselskap som er godkjent av Miljødirektoratet, jf. avfallsforskriften § 7-5.³ Selskapene som er godkjent av Miljødirektoratet er listet opp på direktoratets hjemmesider.⁴ Innen emballasje er det to selskap: Grønt Punkt Norge AS («Grønt Punkt») og Norsirk AS («Norsirk»). Grønt Punkt er en paraplyorganisasjon for produsentansvarsselskapene Norsk Returkartong AS, Plastretur AS, Norsk Resy AS, Sirkel Glass AS og Norsk Metallgjenvinning. Det er produsentansvarsselskapene som skal finansiere de nødvendige kostnadene overfor hhv. kommunene og de private avfallsselskapene.

Produsentansvarsselskapenes kostnader blir dekket ved at selskapene krever inn vederlag fra produsentene basert på mengde ny emballasje de setter på markedet. Enkelte produsentansvarsselskap har også begynt å tilby kommersielle tjenester, f.eks. ved å etablere egne behandlingsanlegg som vil konkurrere med avfallsselskapene i deler av verdikjeden.⁵

Slik det fungerer etter dagens ordning fastsettes kompensasjonen som betales til avfallsselskapene som materialgjenvinner emballasje som er næringsavfall, som en fast sats uten noen nærmere dialog eller forhandling. Med det nye kravet til dekning av alle nødvendige kostnader for hele verdikjeden til avfallet er gjenvunnet, vil det måtte bli en dialog mellom produsentansvarsselskapene på den ene siden og hhv. kommunale og private avfallsselskap på den andre. Denne dialogen vil nødvendigvis

³ FOR-2004-06-930.

⁴ <https://produsentansvar.miljodirektoratet.no/returselskap>.

⁵ Returselskapet Grønt Punkt, gjennom selskapet Plastretur, skal sammen med TOMRA bygge finsorteringsanlegg for plastemballasje, se: Bygger eget finsorteringsanlegg for plastemballasje - Grønt Punkt Norge (grontpunkt.no).

innebære en diskusjon/forhandling av hva som skal regnes som nødvendige kostnader i forskriftens forstand. Slike forhandlinger vil måtte gå i detalj på avfallsselskapenes/kommunenes kostnadsbase.

De kommunale avfallsselskapene har organisert forhandlingene med produsentansvarsselskapene vedr. kostnadsdekning for håndteringen av husholdningsavfall gjennom et felles forhandlingsforum koordinert gjennom interesseorganisasjonen Samfunnsbedriftene. Slik vi har forstått det, består det felles forhandlingsorganet av representanter fra de interkommunale avfallsselskapene med ansvar for husholdningsavfall som sammen med produsentansvarsselskapene skal bli enige om en fast sats for kostnadsdekning som skal gjelde for alle kommuner, uavhengig av geografi, demografi osv.

Norsk Industris medlemmer, som håndterer næringsavfall, har aldri forhandlet felles, men heller godtatt de satsene som produsentansvarsselskapene har tilbudt/fastsett. Dersom avfallsselskapene ikke gis anledning til å forhandle samlet, kan de settes i en ugunstigere posisjon overfor produsentansvarsselskapene ved at disse selv vil kunne diktere hva som er nødvendige kostnader. Avfallsselskapene ønsker på denne bakgrunnen å utforske muligheter for et felles forhandlingsutvalg, med mål om å oppnå en enkel og praktisk ordning som også gir dem reell forhandlingsmakt overfor produsentansvarsselskapene.

I den sammenheng har vi blitt bedt om å vurdere om de private avfallshåndteringsselskapene har adgang under konkurranseloven til å danne et slikt felles forhandlingsutvalg som forhandler med produsentansvarsselskap for å komme til enighet om en felles sats for hva som utgjør nødvendig kostnader.

3. Konkurranselovens forbud mot konkurransebegrensende samarbeid

Konkurranseloven⁶ § 10 forbyr enhver «*avtale mellom foretak, enhver beslutning truffet av sammenslutninger av foretak og enhver form for samordnet opptreden som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen*» (uthevet her).⁷ Slike samarbeid kan føre til høyere priser, redusert utvalg og mindre innovasjon, noe som kan skade forbrukere og markedets dynamikk, og er derfor strengt forbudt. Konkurranseloven § 10 omfatter enhver avtale mellom foretak, men det er avtaler eller samordning mellom konkurrenter, såkalte horisontale avtaler, som blir sett på som særlig problematiske.

Brudd på konkurranseloven § 10 kan ha svært alvorlige konsekvenser; etter konkurranseloven § 29 har Konkurransetilsynet hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyrer på inntil 10 % av konsernomsetning.^{8 9}

Det kreves ingen formell avtale for at det skal foreligge en samordnet opptreden etter konkurranseloven. Det er tilstrekkelig at partene uttrykker en felles vilje til å opptre på markedet på en bestemt måte, uavhengig av hvordan den felles viljen kommer til uttrykk og om det er inngått

---

⁶ LOV-2004-03-05-12.

⁷ Bestemmelsen svarer til EØS-avtalen artikkel 53 og Traktaten om Den europeiske unions virkemåte («TFEU») artikkel 101. Praksis fra EU- og EFTA-domstolen vil følgelig ha stor vekt ved anvendelsen av forbudet i § 10, se eks. Ot.prp.nr. 6 (2003-2004) s. 224, HR-2021-1086-A avsnitt 53.

⁸ FOR-2013-12-11-1465 Forskrift om utmåling og lempning av overtredelsesgebyr.

⁹ Andre konsekvenser ved overtredelse av § 10 er at avtalen eller samarbeidet ikke vil ha rettsvirkning etter § 10 annet ledd, og at partene som har lidd tap som følge av en overtredelse av § 10 kan kreve erstatning etter alminnelige erstatningsrettslige prinsipper.

formell avtale.¹⁰ Dette innebærer at det f.eks. er klart at visse former for utveksling av informasjon mellom konkurrenter kan utgjøre en samordnet opptreden og dermed en overtredelse av konkurranseloven § 10.¹¹

Det er avtaler med et konkurransebegrensende «formål» som utgjør den mest alvorlige formen for overtredelse og som hovedsakelig har blitt ilagt overtredelsesgebyr.¹² Samarbeid med et konkurransebegrensende formål er samarbeid som i seg selv, i sin rettslige og økonomiske kontekst, fremstår som tilstrekkelig skadelig for konkurransen til at det ikke er nødvendig å påvise at det har hatt konkurransebegrensende virkning.¹³

Eksempler på formålsovertredelser er:

- Prissamarbeid: Samarbeid om pris eller fastsettelse av priselementer, som direkte eller indirekte utgjør en avgjørende faktor for prisen som betales av kunden;¹⁴
- Markedsdeling: Samarbeid der man deler markeder eller kunder mellom seg;
- Begrensning av produksjon: Samarbeid der man begrenser eller kontrollerer produksjon, markeder, teknisk utvikling eller investeringer; eller
- Samarbeid om anbud: Samarbeid der man koordinerer anbud eller budgivning.

Hva gjelder informasjonsutveksling, har senere praksis klargjort at det særlig er utveksling av informasjon knyttet til fremtidig atferd som utgjør en formålsovertredelse, herunder informasjon som relaterer seg til fremtidige priser eller forhold som avgjør fremtidig pris og markedsstrategi, samt annen informasjon der det er mulig å utlede noe om markedsaktørens fremtidige atferd.¹⁵ Videre har det i praksis vært sentralt i vurderingen av hvorvidt informasjonsutvekslingen utgjør en formålsovertredelse om utvekslingen fant sted gjennom en privat kanal.¹⁶

Dersom et samarbeid ikke har et konkurransebegrensende formål, må det vurderes konkret om samarbeidet, potensielt eller faktisk, har konkurransebegrensende virkning. Dette innebærer en vurdering av markedssituasjonen med og uten samarbeidet.¹⁷ Sentrale elementer i vurderingen av om

---

¹⁰ Se eksempelvis EU-domstolens dom i sak T-41/96 *Bayer AG*, der avtalebegrepet i konkurranseretten blir nærmere beskrevet: "It follows that the concept of an agreement [...] centres around the existence or a concurrence of wills between at least two parties, the form in which it is manifested being unimportant so long as it constitutes the faithful expression of the parties' intention", jf. premiss 69.

¹¹ EU Horizontal Guidelines on the application of Article 101 of the Treaty on the Functioning of the European Union to horizontal co-operation agreements («Retningslinjene») har et eget kapittel, kapittel 6, som omhandler informasjonsutveksling. Likelydende retningslinjer har blitt vedtatt av EFTAs overvåkningsorgan (ESA). Retningslinjene er ikke rettslig bindende, men bygger på relevant praksis fra EU-domstolen.

¹² Konkurransetilsynet har aldri tidligere ilagt overtredelsesgebyr i en ren virkningssak før det ble ilagt gebyr på 4,9 milliarder kroner til dagligvareaktørene Coop, Norgesgruppen og Rema den 21. august 2024. Saken er enda ikke rettskraftig. Overtredelsesgebyrer i virkningssaker har også forekommet svært sjeldent i EU.

¹³ Se eksempelvis Konkurransklagenemnda's vedtak i 2023/457 («Bokbasesaken») avsnitt 152 med videre henvisninger til HR-2017-1229-A («Taxisaken») avsnitt 39 og HR-2021-1086-A («Forlagssaken») avsnitt 58.

¹⁴ Se TEUV artikkel 101 (1) bokstav a som fastsetter at et samarbeid kan utgjøre en formålsbegrensning når det «directly or indirectly fix purchase or selling prices or any other trading conditions» og sak C-8/08 *T-Mobile* der vurderingen for EU-domstolen var hvorvidt den informasjonen som var delt mellom partene utgjorde «a decisive factor in fixing the price to be paid by the end user», jf. premiss 37.

¹⁵ Se eksempelvis EU-domstolens dom i C-298/22 *Portugisiske banker* premiss 64.

¹⁶ Se særlig Konkurransklagenemnda's vedtak i Bokbasesaken premiss 178 og 263-264.

¹⁷ Se eksempelvis EU-domstolens dom i C-176/19 *Servier* premiss 339.

en avtale har konkurransebegrensende virkning er bl.a. markedsstruktur, markedsdynamikk, effektivitetsgevinster og konkurranseparametere som pris, kvalitet, innovasjon og utvalg.¹⁸

4. Vurdering av handlingsrommet under konkurranseloven

Det er særlig to aspekter ved forhandlingsutvalget som må vurderes:

- (i) Hvorvidt selve dannelsen av forhandlingsutvalget er i tråd med konkurranseloven § 10;
- (ii) Hvorvidt, uavhengig av konklusjonen på (i), informasjonsutvekslingen som nødvendigvis finner sted i et slikt forhandlingsutvalg, er i tråd med konkurranseloven § 10

(i) Etableringen av et felles forhandlingsutvalg

Etableringen av et felles forhandlingsutvalg innebærer at avfallsselskap som konkurrerer om å tilby tjenester innen næringsavfall, sammen forhandler med produsentansvarsselskapene for å få fastsatt en felles sats for hva de skal bli kompensert for å dekke nødvendige kostnader. Forhandlingsutvalget kan enten bestå av representanter fra avfallsselskapene, eller man kan gi en uavhengig tredjepart mandat til å gjennomføre forhandlingene på vegne av avfallsselskapene. Dersom de ikke går sammen om en slik forhandling, vil antagelig produsentansvarsselskap måtte gå til hvert enkelt avfallsselskap for å fastsette enten en felles eller en individuell sats for hva som regnes som nødvendige kostnader.

Avfallsselskapene er konkurrenter inn mot kundene, næringslivet. De konkurrerer om å tilby den beste prisen. For å kunne tilby den beste prisen, må de operere effektivt. Kostnadene som knytter seg til separat innsamling av emballasje, og videre materialgjenvinning, skal imidlertid ikke lenger dekkes av kundene, men av produsentansvarsselskapene.

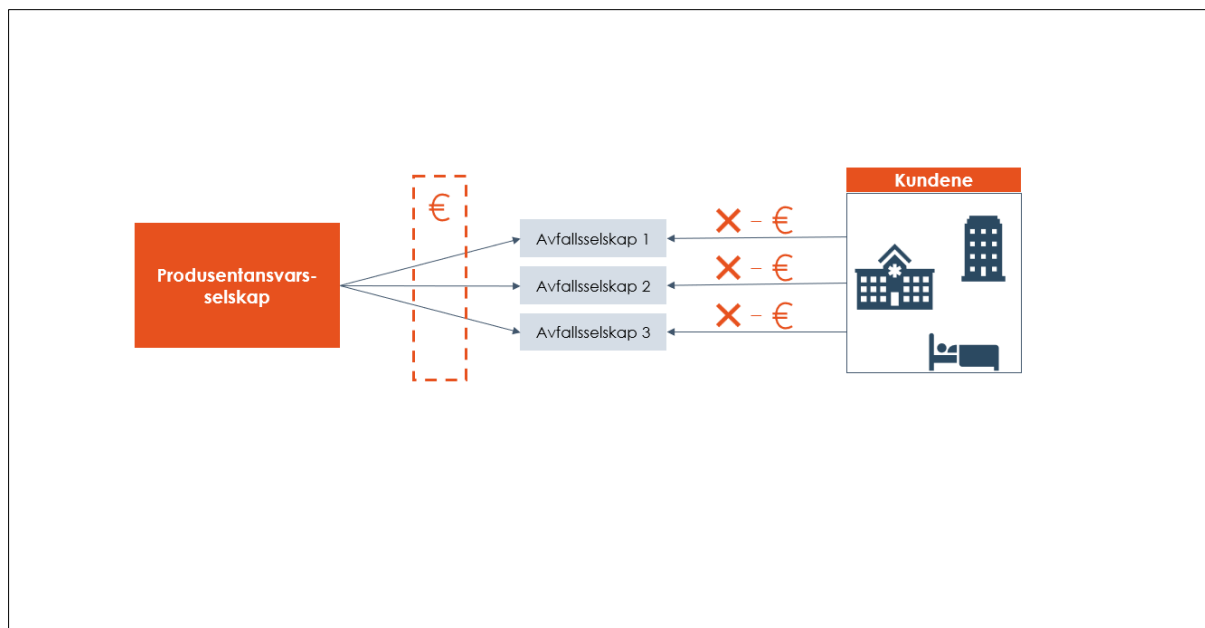
Selv om det fremdeles vil være konkurranse inn mot kundene på det som ikke dekkes av finansieringen fra produsentansvarsselskapene (dvs. nødvendige kostnader for emballasjeavfallshåndteringen), vil det å gå sammen om å fremforhandle en felles sats kunne bli sett på som et samarbeid om en felles pris og/eller priskomponent, og derfor kunne bli sett på som en form for prissamarbeid. Prissamarbeid er i kjernen av hva som er forbudt etter konkurranseloven § 10, jf. ovenfor i punkt 3. Å gå sammen om et slikt forhandlingsutvalg kan derfor i seg selv være problematisk under konkurranseloven.

Dette skaper for det første disinsentiver til å operere effektivt da man blir enige om en vesentlig priskomponent og det blir lite restkonkurranse. Dette vil kunne resultere i høyere kostnad for produsentansvarsselskapene og høyere pris overfor næringsliv som setter emballasje på markedet, som igjen kan tenkes belastet produktet som settes på markedet og kjøpes av forbruker. For det andre skaper det en god innsikt i prisstrukturen til konkurrentene da en presumptivt ikke-ubetydelig del av kostnadene vil dekkes gjennom prisen fastsatt i forhandlingene mellom forhandlingsutvalget og returselskapene. Dette vil skape grunnlag for koordinering av prisen ut til kundene. Etter vårt syn vil dette også gjelde om en uavhengig tredjepart er satt til å forhandle på vegne av avfallsselskapene, ettersom avfallsselskapene også i en slik situasjon i realiteten blir enige om en priskomponent. Til dette kommer også problemene knyttet til informasjonen som må deles i et slikt utvalg, punkt (ii).

---

¹⁸ Se EU-kommisjonens retningslinjer for anvendelsen av artikkel av 81 (3) i Traktaten om Den Europeiske union (TEU) (Nå artikkel 101 i TFEU) avsnitt 24: "Account must be taken of both actual and potential effects. In other words, the agreement must have likely anti-competitive effects. In the case of restrictions of competition by effect there is no presumption of anti-competitive effects. For an agreement to be restrictive by effect it must affect actual or potential competition to such an extent that on the relevant market negative effects on prices, output, innovation or the variety or quality of goods and services can be expected with a reasonable degree of probability. Such negative effects must be appreciable."

Problemstillingen er illustrert i figur 2 nedenfor.

Figur 2: Oversikt over pengestrømmen mellom produsentansvarsselskap og avfallshåndteringsselskap og næringslivet (kundene)

(ii) Informasjonsutvekslingen i et felles forhandlingsutvalg

Selv om det skulle være tillatt å etablere et felles forhandlingsutvalg, vil det fortsatt være konkurranserettslige problemstillinger knyttet til arten av informasjonsutveksling som vil måtte finne sted. For at et slikt forhandlingsutvalg skal kunne føre en reell forhandling med produsentansvarsselskapene, vil avfallsselskapene måtte dele sin egen kostnadsstruktur for å komme frem til hva som er nødvendige kostnader. Selv om forhandlingsutvalget vil være en uavhengig tredjepart, vil denne tredjeparten likevel være avhengig av å gå tilbake til avfallsselskapene med forslagene som legges frem av produsentansvarsselskapene. Det er stor risiko for at dette på ett eller annet tidspunkt fremtvinger en diskusjon og deling av egne kostnader avfallsselskapene imellom, med mindre den uavhengige tredjeparten gis et så vidtrekkende mandat at denne kan beslutte forhandlingsresultatet overfor produsentansvarsselskapene på egenhånd.

Kostnadsinformasjon er informasjon som har direkte innvirkning på prisen sluttbrukeren betaler. Deling av slik informasjon gjør at avfallshåndteringsselskapene får større innsikt i hvordan konkurrenter fastsetter priser ut mot næringslivet, og kan dermed bli ansett som en formålsovertredelse av konkurranseloven § 10. Delingen skjer kun mellom konkurrenter. Delingen av kostnadsinformasjon kan føre til koordinering ved at man blir enige om å sette kostnadene på et nivå som ikke reflekterer de faktisk nødvendige kostnadene, men heller fastsetter kostnadssetsen overfor returselskapene etter avfallsselskapenes felles interesser. Uavhengig av om deling av kostnadsinformasjon utgjør en formålsovertredelse, vil en konsekvens av at avfallshåndteringsselskapene har informasjon om hverandres kostnadsstruktur gjøre at aktørene lettere kan forutsi konkurrenters prisstrategier og tilpasse egne priser. Slik informasjonsutveksling vil derfor uansett ha konkurransebegrensende virkning fordi det resulterer i redusert konkurranse på pris.

En ytterligere konsekvens av redusert konkurransepress på pris er redusert insentiv til å finne nye innovative løsninger for å redusere kostnader. Redusert insentiv på effektivisering kan også lede til høyere priser og dempe utvikling. Bekymringen for informasjonsutveksling og utvikling inn mot grønn omstilling er for øvrig påpekt av Konkurransetilsynet i sin høringsuttalelse om forslag til ny batteriforskrift.^{19 20}

Basert på det ovennevnte er det etter vårt syn problematisk for private avfallsselskap å samarbeide om et felles forhandlingsorgan for å komme frem til hva som utgjør nødvendige kostnader.

Enhver form for koordinering mellom avfallshåndsteringselskapene må, uavhengig av formål, holde seg innenfor konkurranseloven § 10's rammer. Dette betyr at det heller ikke er mulig for avfallsselskapene å diskutere alternative løsninger seg imellom, herunder hvorvidt man i felleskap skal godta en sats fastsatt/tilbudt av produsentansvarsselskapene eller ikke, alternativt bli enige om å akseptere den satsen de kommunale avfallsselskapene har fremforhandlet mht. håndtering av emballasjeavfall fra husholdningene. Strategien må fastsettes individuelt av hver enkelt aktør.

5. Særlige konkurranserettslige problemstillinger som oppstår ved felles forhandlinger mellom de kommunale avfallsselskapene

Det understrekes at forbudet i konkurranseloven § 10 også vil gjelde Samfunnsbedriftenes medlemmer der disse har konkurranseflater seg imellom. Dette vil eksempelvis være tilfelle der kommunale avfallsselskap konkurrerer for offentlige eller private kontrakter for å håndtere avfall utover sitt lovpålagte ansvar om innsamling og håndtering av husholdningsavfallet i egen kommune. Dette kan være tilfelle der kommunale selskap søker å utnytte overskuddskapasitet innenfor det reglene om egenregi tillater. I mange tilfeller er de kommunale avfallsselskapene organisert i konsern, hvor andre selskaper i konsernet opererer i markedet for næringsavfall. Det kan derfor oppstå situasjoner hvor ikke husholdningsselskapene som sitter inne i forhandlingene er aktuelle eller potensielle konkurrenter, men hvor deres respektive næringssselskap i konsern kan være det. I lys av dette må de kommunale avfallsselskapene, som gjennom felles forhandlinger får innsyn i andre selskapers kostnader, også sørge for at denne informasjonen ikke tilflytter næringssselskapene i eget konsern der denne kan nyttiggjøres i slike selskapers konkurransemarked. For å hindre flyt av konkurransesensitiv informasjon mellom konsernselskaper, må både systemtilgang mellom de ulike konsernselskapene forhindres og man må ha rutiner som sørger for at personer med dobbeltroller i konsernet (f.eks. sammenfall mellom styreverv og ledelse på tvers av konsernet) ikke får tilgang til denne type informasjon.

I enkelte tilfeller vil de relevante kostnadene for de kommunale avfallsselskapene bestå av hva disse selskapene betaler sine underleverandører for å utføre avfallstjenester for seg. I så tilfelle må de kommunale avfallsselskapene påse at de ikke gjennom forhandlingene utleverer konkurransesensitiv informasjon om kommersielle forhold i sine underleveranser, som ikke ellers er offentlig kjent. Dette

---

¹⁹ Høringsuttalelse - forslag til en ny batteriforskrift - Konkurransetilsynet. Fokuset i høringsuttalelsen er imidlertid ikke på problemstillingene som reises i dette notatet og gir derfor lite veiledning.

²⁰ Vi registrerer at Konkurransetilsynet i høringsuttalelse om forslag til en ny batteriforskrift påpeker at det finnes tilnærming til koordinering av innsamlingsansvar som ikke innebærer direkte dialog mellom selskapene og utveksling av informasjon utover det som er nødvendig, gjennom eksempelvis bruk av clearing-sentraler, jf. avsnitt 24. Uttalelsen kan imidlertid ikke tas til inntekt for at avfallsselskapene skal kunne koordinere sine forhandlinger gjennom en clearingsentral ettersom det ikke påligger en tilsvarende plikt til koordinering for avfallsselskapene.

kan typisk være enhetspriser (totalpris på kontrakter vil ofte være offentliggjort dersom kontrakten er tildelt etter regelverket for offentlige anskaffelser).

6. Produsentansvarsselskapene kan heller ikke motta kostnadsinformasjon dersom de er i konkurranse med avfallsselskapene

Det påpekes også at produsentansvarsselskapene, i den utstrekning disse opptrer som foretak på avfallsmarkedet gjennom f.eks. eierskap i sorteringsanlegg eller behandlingsanlegg, også vil være i konkurranse med andre kommersielle selskap, herunder de avfallsselskapene de skal motta kostnadsinformasjon fra ifm. forhandlinger. Den samme problemstillingen knyttet til informasjonsutveksling som redegjort for ovenfor, vil i disse tilfellene gjelde ved forhandlingene mellom produsentansvarsselskap og avfallsselskap, dersom produsentansvarsselskapene gjennom slike forhandlinger gis tilgang på sensitiv informasjon om avfallsselskapenes kostnader som igjen kan benyttes i egen konkurrerende virksomhet. I den grad produsentansvarsselskapene har skilt rollen som produsentansvarlig fra rollen som aktør i avfallsmarkedet gjennom å organisere seg i ulike selskap i konsern, gjelder de samme krav til å hindre informasjonsflyt på tvers av konsernet som det er redegjort for ovenfor hva gjelder de kommunale avfallsselskapene. I den grad det ikke lar seg gjøre å hindre slik flyt av informasjon, kan ikke avfallsselskapene dele konkurransesensitiv informasjon om kostnader med produsentansvarsselskapene, og forhandlingene må gjennomføres på annet vis.